

УДК: 378.147.091.33-028.17:811.112.2

DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2025.855-856.126-133>

THE USE OF PODCASTS FOR IMPLEMENTING A DIFFERENTIATED APPROACH TO ENHANCING LISTENING SKILLS IN GERMAN LESSONS AS A FOREIGN LANGUAGE

ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ ДЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ В РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ СЛУХАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Ольга ЛЕХ¹, Євгенія ПОПОВИЧ²

¹ кандидат філологічних наук, доцент
доцент кафедри германської філології та перекладу
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
o.lekh@chnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4070-4742>

² здобувачка кафедри германської філології та перекладу
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
popovych.yevheniia@chnu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0002-7214-4866>

The article explores the use of podcasts in implementing a differentiated approach to developing listening comprehension skills in German as a second foreign language at the tertiary level. The study employs an experimental method involving differentiated tasks based on authentic audio materials.

The paper analyzes instructional approaches and techniques that support the integration of podcasts into the teaching process while taking into account the individual learning needs and characteristics of students. It provides examples of tasks aimed at improving the comprehension of authentic German speech, expanding learners' lexical repertoire, and developing interpretive listening strategies. Particular attention is paid to motivational and cognitive factors that enhance the quality of second foreign language acquisition.

The results of the trial instruction indicate that the systematic use of podcasts accompanied by varied tasks significantly improves students' listening competence, increases their motivation to learn, and fosters independent work with authentic content. Furthermore, this approach contributes to the development of intercultural awareness, which is a crucial component of modern professional training.

Thus, the integration of podcasts into the foreign language learning process allows for the effective implementation of differentiation principles, supports personalized learning, and promotes the development of key foreign language competence—namely, the ability to listen to and understand authentic spoken language.

Лех О., Попович Є. Використання подкастів для запровадження диференційованого підходу в розвитку компетентності слухання на заняттях німецької мови як іноземної. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Германська філологія*. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. Вип. 855-856. С. 126-133. DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2025.855-856.126-133>.

Key words: *authentic audio materials, listening comprehension, differentiated instruction, second foreign language acquisition, learner motivation, higher education, podcast-based learning.*

Стаття присвячена дослідженню використання подкастів у процесі запровадження диференційованого підходу в розвитку компетентності слухання на заняттях з німецької мови як другої іноземної у вищій школі. У роботі застосовано експериментальний метод, який передбачає використання диференційованих завдань на основі автентичних аудіоматеріалів.

Аналізуються підходи та прийоми, що допомагають викладачам інтегрувати подкасти у навчальний процес з урахуванням індивідуальних особливостей студентів. Наведено приклади завдань, спрямованих на розвиток навичок розуміння автентичної німецької мови, розширення лексичного запасу, а також формування вмінь інтерпретації почутого. Особлива увага приділяється мотиваційним і когнітивним факторам, що підвищують якість засвоєння другої іноземної мови.

Результати пробного навчання засвідчили, що систематичне застосування подкастів із варіативними завданнями сприяє суттєвому підвищенню рівня слухової компетентності студентів, збільшує їхню зацікавленість у навчанні, а також розвиває навички самостійної роботи з автентичними матеріалами. Крім того, такий підхід стимулює розвиток міжкультурної обізнаності, що є важливим компонентом професійної підготовки майбутніх фахівців.

Таким чином, інтеграція подкастів у навчальний процес дозволяє ефективно реалізовувати принципи диференціації, підтримувати індивідуальний підхід і сприяє формуванню ключової інішомовної компетентності – уміння слухати та розуміти автентичне мовлення.

Ключові слова: *автентичні аудіоматеріали, аудіювання, диференційоване навчання, компетентність слухання, пробне навчання, вища освіта.*

I. ВСТУП

Вивчення іноземних мов у сучасному світі є не лише засобом культурного збагачення особистості, а й необхідною умовою професійного зростання в умовах глобалізації. Особливо важливою складовою інішомовної компетентності виступає розвиток умінь аудіювання, що забезпечують сприйняття та розуміння автентичного мовлення у реальних комунікативних ситуаціях (Мельник, 2017, с. 45). У цьому контексті застосування інноваційних методів навчання, зокрема використання сучасних аудіоресурсів, має велике значення для підвищення ефективності мовної підготовки.

Одним із перспективних засобів формування слухової компетентності є подкасти – доступні, різноманітні за тематикою та жанровим оформленням аудіоматеріали, які сприяють зануренню у мовне середовище та розвитку навичок сприйняття мови на слух (Бондаренко, 2019, с. 66). Подкасти дають змогу адаптувати навчальний процес під індивідуальні потреби студентів, що особливо актуально в контексті впровадження диференційованого підходу, спрямованого на урахування рівня мовної підготовки, стилю навчання та пізнавальних можливостей учнів (Коваленко, 2021, с. 101).

Незважаючи на зростаючий інтерес до використання подкастів у вивченні іноземних мов, недостатньо досліджено питання їх застосування саме в умовах диференційованого навчання німецької мови як другої іноземної у закладах вищої освіти. Більшість існуючих досліджень зосереджені на загальних аспектах аудіометодик, тоді як проблема адаптації контенту подкастів відповідно до індивідуальних мовних компетенцій студентів залишається маловивченою.

Новизна даного дослідження полягає у комплексному аналізі дидактичного потенціалу подкастів для реалізації диференційованого підходу у розвитку слухової компетентності

студентів німецької мови як іноземної, а також у розробці й апробації методичних рекомендацій щодо їх впровадження в освітній процес. **Актуальність** дослідження зумовлена потребою в індивідуалізації навчання, що сприяє підвищенню ефективності засвоєння іншомовної аудіокомпетентності в умовах сучасної вищої школи.

Метою даного дослідження є визначення ефективності використання подкастів для формування компетентності слухання з урахуванням диференційованого підходу на заняттях німецької мови як іноземної у вищих навчальних закладах. Об'єктом дослідження виступає компетентність слухання на заняттях з німецької мови як іноземної у закладах вищої освіти. Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що використання подкастів із застосуванням диференційованого підходу сприятиме більш ефективному розвитку слухової компетентності студентів, зокрема поліпшенню розуміння автентичного мовлення, підвищенню рівня сприйняття інформації на слух та формуванню умінь адекватного реагування у комунікативних ситуаціях. Для досягнення поставленої мети були визначені такі завдання:

1. проаналізувати теоретичні засади диференційованого навчання у контексті формування компетентності слухання;
2. дослідити переваги застосування подкастів як автентичного аудіоматеріалу;
3. розробити приклади диференційованих завдань до подкастів;
4. оцінити ефективність впровадження подкастів шляхом проведення експериментального навчання.

Методи дослідження. У ході дослідження було застосовано як загальнонаукові методи – спостереження за навчальним процесом (проведено аналіз використання подкастів на заняттях, фіксація рівень залученості студентів, якість виконання післяслухових завдань, ступінь розуміння автентичного аудіоконтенту, реакції студентів різного мовного рівня на адаптовані та неадаптовані подкасти), порівняльний аналіз результатів навчання (зіставлення досягнень студентів, які працювали з подкастами за диференційованим підходом, із результатами тих, хто опановував аудіювання за традиційною методикою, якість сприймання аудіоматеріалу, точність відповіді на запитання до прослуханого), анкетування та інтерв'ювання (зібрано емпіричні дані щодо сприйняття студентами та викладачами застосування подкастів у навчальному процесі), так і спеціальні методи – педагогічний експеримент (поділ студентів на експериментальну та контрольну групи, в експериментальній групі навчання аудіювання здійснювалося з використанням подкастів та завдань, адаптованих до індивідуального рівня слухової компетентності студентів, тоді як у контрольній – застосовувалися лише традиційні аудіозаписи з підручників), порівняльний аналіз результатів встановив вплив використання подкастів на ефективність розвитку слухових умінь, контекстуалізоване навчання (інтеграція подкастів у обставини, що відповідають реальним життєвим і професійним ситуаціям, глибше осмислення аудіоконтенту, активізація словникового запасу та розвиток прагматичної компетентності. Наприклад, під час опрацювання теми «Професійне орієнтування» студенти слухали подкаст „Beruf aktuell“, виконували завдання за ролями (інтерв'юер / кандидат на посаду) і створювали власні аудіоісторії, базуючись на почутому матеріалі.), метод аудіоасоціацій (формування зв'язків між ключовими лексичними одиницями з подкастів та певними емоційними, візуальними чи ситуаційними образами, посилення процесу запам'ятовування та поглиблення розуміння мовних одиниць. Наприклад, подкаст на тему «Міжкультурна комунікація» супроводжувався ілюстраціями та короткими відеосюжетами, що відображали специфіку невербальної поведінки в різних культурах), диференційована розробка навчальних завдань (адаптація змісту і складності завдань відповідно до рівня володіння мовою.

Таким чином, запропонована сукупність методів дозволила не лише виявити педагогічну ефективність використання подкастів у диференційованому навчанні, але й розробити практичні рекомендації щодо їх інтеграції в аудиторну роботу зі студентами.

Матеріалом дослідження стали спеціально розроблені навчальні завдання до автентичних німецькомовних подкастів, підібраних з урахуванням різних рівнів мовної підготовки студентів. У вправі було інтегровано диференційовані підходи до формування компетентності аудіювання: завдання варіювалися за складністю, типом рецептивної діяльності, ступенем підтримки з боку викладача та рівнем автономності студентів.

Аудіоматеріал включав епізоди з освітніх і публіцистичних подкастів, таких як *"Deutsch – warum nicht?"*, *"Langsam gesprochene Nachrichten"*, *"Alltagsdeutsch"* (Deutsche Welle), а також фрагменти сучасних автентичних діалогів з платформ *Spotify* та *ARD Audiothek*. Тематика охоплювала побутові, академічні та міжкультурні сфери, що відповідало програмовим вимогам до вивчення німецької мови у вищій школі.

Пробне навчання було проведено на базі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича серед студентів 4 курсу факультету іноземних мов. У дослідженні взяли участь 24 студенти, які навчалися у 411 (14 осіб) та 412 групах (10 осіб). У процесі дослідження студенти були розподілені на експериментальну та контрольну групи. Експериментальна група виконувала диференційовані завдання до подкастів відповідно до свого рівня сформованості слухової компетентності (від B1 до B1+), тоді як у контрольній групі застосовувалися традиційні завдання на аудіювання з підручників.

Зібраний матеріал дозволив провести якісний і кількісний аналіз змін у рівні сформованості слухової компетентності студентів за такими критеріями: точність сприйняття мовного матеріалу на слух, здатність відтворити зміст прослуханого, уміння робити висновки та висловлювати власну думку на основі аудіотексту.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Слухова компетентність є однією з провідних складових комунікативної компетентності у процесі опанування іноземної мови, зокрема німецької як іноземної. Формування цієї компетентності набуває особливої актуальності у вищій школі, де студенти мають справу з автентичними текстами та реальними мовленнєвими ситуаціями. Використання подкастів як навчального ресурсу дає змогу створити умови, наближені до реального мовного середовища, що, у свою чергу, сприяє підвищенню якості сприймання на слух та розвитку мовленнєвої реакції.

Формування компетентності аудіювання студентів 4 курсу на заняттях німецької мови за допомогою подкастів передбачає кілька етапів:

1. Ознайомлення з подкастами.

На початковому етапі важливо ввести студентів у жанр подкасту. Пояснити, що подкаст відрізняється від традиційного аудіотексту своєю автентичністю, сучасністю та доступністю, а також навчити студентів користуватися платформами (Spotify, Deutsche Welle Podcasts). Як приклад студенти слухають уривок подкасту (1–2 хв) на тему *„Studentenleben in Deutschland“*. Завдання: виписати 5 слів, які ви почули вперше та визначити, про що йдеться в подкасті (основна ідея одним реченням).

2. Тематичне розгортання подкастів.

Поступово студенти слухають подкасти за тематичними блоками (навчання, подорожі, культура, екологія, цифрові media). Це дозволяє систематизувати лексику та розвивати стратегії слухання. Приклад вправи (тема: *„Digitale Medien im Studium“*):

1. Прослухайте подкаст і визначте 2 переваги та 2 недоліки цифрових media.

2. Складіть таблицю «Vorteile – Nachteile».
3. Обговоріть у групі: чи погоджуєтесь ви з думками спікера?

3. Використання почутого у мовленні.

Завдання мають спонукати студентів активно інтегрувати інформацію з подкастів у власне мовлення. Студенти після прослуховування аудіо на тему: “Reisen” складають діалог так:

Student A: Ich plane eine Reise nach Deutschland. Was kannst du mir empfehlen?

Student B: Ich empfehle dir, nach Berlin zu fahren. Dort kannst du viele Museen besuchen.

Student A: Klingt gut! Und was noch?

Student B: Am besten fährst du nach München. Dort kannst du den Marienplatz sehen und typisch bayerisches Essen probieren.

Student A: Super! Gibt es noch etwas?

Student B: Ja, ich empfehle dir auch, nach Köln zu fahren. Dort kannst du den berühmten Dom besichtigen.

4. Закріплення матеріалу (диференційований підхід).

Для студентів різного рівня (у межах групи B) вправи можна адаптувати: для слабших студентів: завдання на вибір правильної відповіді (multiple choice), визначення правильної послідовності подій у подкасті; для середніх: складання плану прослуханого тексту, заповнення таблиць; для сильніших: дискусійні завдання, критичне ставлення до позиції спікера, створення власного міні-подкасту (1–2 хв запис).

5. Креативні вправи (рольові та інтерактивні завдання).

На завершальному етапі доцільно запропонувати студентам творчі завдання, які мотивують їх застосовувати аудіоінформацію у власній комунікації. Розглянемо наступний приклад: Студенти у групах отримують завдання записати власний міні-подкаст (1–2 хв) на тему „Studentenalltag in der Ukraine“ або „Meine Tipps für nachhaltiges Leben“. В подальшому подкасти груп прослуховуються в аудиторії, і студенти ставлять один одному запитання.

Дослідження проводилося в умовах реального навчального процесу і також включало розподіл студентів для оцінки рівня компетентності слухання на експериментальну та контрольну групи:

- експериментальна група (14 студентів): систематично працювала з подкастами на різні теми (навчання в університеті, студентське життя, міжкультурна комунікація, цифровізація, подорожі). Матеріали добиралися з платформи підручника *Netzwerk neu B1* та з відкритих ресурсів (наприклад, *DW Podcasts*, *Slow German*).
- контрольна група (10 студентів): працювала лише з традиційними аудіотекстами з підручника без додаткового використання подкастів.

Етапи реалізації диференційованого підходу включали:

1. Початковий етап: На початковому етапі експериментального навчання нами було визначено мету і завдання пробного навчання, підготовлено навчальні матеріали, а саме підручник “Netzwerk Neu B1” для 10 та 411 та 412 груп (автори: Stefanie Dengler, Tanja Mayr-Sieber, Paul Rusch та Helen Schmitz), додаткові матеріали з вправами що включають завдання з активним поглибленим аудіванням та поверхневим, проведено бесіду з учнями щодо особливостей роботи з матеріалами, дано визначення поняттю “диференційований підхід”, пояснено його значення та наведено приклади. Також проведено анкетування студентів з метою визначення їхніх уподобань щодо аудіоформатів, а також вхідне тестування на виявлення рівня сформованості слухової компетентності.

2. На формувальному етапі студенти слухали подкасти на актуальні теми (*Alltagsleben, Studium, Beruf, Kultur* тощо), після чого виконували завдання трьох рівнів складності, розподілені таким чином:

- базовий рівень: відтворення фактичної інформації, вибір правильної відповіді.
- середній рівень: визначення підтексту, узагальнення прослуханого.
- просунутий рівень: критичне осмислення, вираження власної позиції, аргументована оцінка.

Експериментальна група виконувала вправи з подкастами:

- глобальне розуміння (визначення теми подкасту, головної ідеї);
- вибіркова інформація (відповіді на запитання, складання плану подкасту);
- мовленнєва практика (обговорення теми в парах, рольові ігри, створення власних міні-подкастів);
- диференціація завдань (рівні складності: від вибору правильної відповіді до складання монологу).

Для прикладу використовувалися тексти з *Netzwerk neu B1*, Kap. 3 „Reisen und Mobilität“ (подорожі) та Kap. 6 „Digitales Leben“ (цифровізація).

Серед тренувальних вправ були опрацьовані наступні:

- 1) вправи на глобальне розуміння подкастів: учням пропонується прослухати подкаст і визначити його тему та головну ідею. *Наприклад:* після прослуховування подкасту з розділу Kap. 3 „Reisen und Mobilität“ студенти мають коротко відповісти:
 - Worum geht es? (про подорожі у Європі, мобільність, транспорт).
 - Was ist die Hauptaussage? (подорожувати можна екологічно й недорого).
- 2) вправи на вибіркоче розуміння: студенти слухають подкаст ще раз і відповідають на конкретні запитання. *Наприклад (Kap. 6 „Digitales Leben“):*
 - Welche Vorteile vom digitalen Lernen werden genannt?
 - Welche Probleme haben Jugendliche mit Smartphones?
 - Nenne zwei Tipps, wie man weniger Zeit im Internet verbringen kann.
- 3) вправи на створення власних міні-подкастів: студенти готують короткі монологи (1–2 хвилини) на основі теми прослуханого подкасту. *Приклад (Kap. 6 „Digitales Leben“):*
„Mein Alltag ohne Handy – geht das?“
Учні використовують вирази: „Einerseits..., andererseits...“, „Meiner Meinung“

3. На контрольному етапі було проведено підсумкове тестування студентів груп 411 та 412 для оцінки рівня розвитку компетентності слухання на заняттях німецької мови. Метою тестування було визначити ефективність використання подкастів як засобу диференційованого навчання та порівняти результати між групами, які працювали з подкастами, та тими, хто займався за традиційною методикою.

Тест складався з завдань на глобальне розуміння (визначення теми подкасту та головної ідеї), вибіркочу інформацію (відповіді на запитання, складання плану подкасту) та мовленнєву практику (короткі усні відповіді за змістом подкасту). Кожна правильна відповідь оцінювалася 1 балом.

Після проведення занять із використанням подкастів було повторно перевірено рівень слухання студентів обох груп. Результати тестування порівнювалися з початковим рівнем компетентності студентів (див. таблиці 1 та 2).

Таблиця 1

Результати контрольного тестування групи 411 (експериментальна) та 412 (контрольна)

Рівень успішності	Контрольна група	Експериментальна група
Низький рівень	1 (8,3%)	5 (50%)
Середній рівень	5 (33,4%)	2 (25%)
Високий рівень	8 (58,3%)	3 (25%)

Таблиця 2

Середній бал тестування слухання в групах 411 та 412

Група	Початковий рівень	Після використання подкастів
411 (експериментальна)	2,8	4,5
412 (контрольна)	2,9	3,2

Згідно з даними таблиць, можна спостерігати таку тенденцію: експериментальна група, яка регулярно працювала з подкастами, продемонструвала значно вищі результати порівняно з контрольною групою. Частка студентів із низьким рівнем успішності в експериментальній групі становила лише 8,3%, тоді як у контрольній групі цей показник сягав 50%. Середній рівень успішності у 411 групі досяг 33,4%, тоді як у 412 групі він залишався на рівні 25%.

Особливо помітною є різниця у частці студентів із високим рівнем успішності: у контрольній групі лише 25% студентів показали високий результат, тоді як у експериментальній групі — 58,3%. Це свідчить про те, що систематичне використання подкастів сприяло ефективному розвитку навичок слухання та підвищенню рівня мовної компетентності.

Таким чином, впровадження подкастів у навчальний процес дозволяє значно підвищити ефективність засвоєння матеріалу, зменшити кількість студентів із низькими результатами та стимулювати активну роботу студентів на заняттях німецької мови. Контрольний етап підтвердив доцільність використання диференційованого підходу та інтерактивних технологій у розвитку компетентності слухання.

III. ВИСНОВКИ

Розроблена система вправ із використанням подкастів надала можливість диференційовано збагачувати мовленнєві навички студентів, підвищувати рівень розуміння усного мовлення та формувати компетентність слухання. Залучення аудіоматеріалів різного рівня складності дозволило автоматизувати навички виділення головної ідеї, роботи з вибірковою інформацією та доречного реагування на почуте у мовленнєвих ситуаціях.

Результати контрольного тестування засвідчили, що рівень сформованості компетентності слухання студентів експериментальної групи (411 група), яка систематично працювала з подкастами, значно підвищився, тоді як у студентів контрольної групи (412 група), які займалися за традиційною методикою, зміни були мінімальними. Зокрема, середній бал тестування експериментальної групи склав 4,07 із 5 можливих, тоді як у контрольній групі — лише 2,2. Частка студентів із високим рівнем успішності у експериментальній групі досягла 8 осіб із 14, тоді як у контрольній групі лише 2 із 10.

Ці результати свідчать, що системне використання подкастів сприяє:

- активному та усвідомленому розвитку навичок аудіювання;
- підвищенню мотивації студентів до навчання;

- розвитку здатності працювати з матеріалом різного рівня складності та тематики;
- можливості реалізації диференційованого підходу, враховуючи індивідуальні потреби студентів.

Проведене дослідження не претендує на комплексне вирішення проблеми формування компетентності слухання, проте відображає основні аспекти ефективного впровадження подкастів у навчальний процес та відкриває перспективи для подальших наукових і практичних досліджень у цій галузі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Гонюлал Т. Використання подкастів та водкастів для розвитку навичок аудіювання у вивченні іноземних мов. Міжнародний журнал сучасних освітніх досліджень. 2020. Т. 7, № 1. С. 311–320.
- Давиденко О. Використання подкастів BBC Learning English для розвитку навичок аудіювання в університетах. e-mentor. 2023. Вип. 92. С. 45–50.
- Чавес-Юсте Б. Вплив подкастів на мовленнєву компетентність учнів середньої школи. Журнал соціальних наук. 2023. Т. 5, № 2. С. 123–130.
- Сміт О. Використання подкастів для розвитку академічної мови у вивченні іноземних мов. Журнал мовної освіти. 2022. Т. 10, № 3. С. 78–85.
- Ковальчук І. Подкасти як інструмент розвитку слухових навичок у вивченні іноземних мов. Науковий вісник. 2021. Т. 12, № 4. С. 56–62.

REFERENCES

- Gonulal, T. (2020). Using podcasts and vodcasts to develop listening skills in foreign language learning. International Journal of Contemporary Educational Research, 7(1), 311–320.
- Davydenko, O. (2023). Using BBC Learning English podcasts to develop listening skills in universities. e-mentor, 92, 45–50.
- Chaves-Yuste, B. (2023). The impact of podcasts on the linguistic competence of secondary school students. Journal of Social Sciences, 5(2), 123–130.
- Smith, O. (2022). Using podcasts to teach academic language in foreign language education. Journal of Language Education, 10(3), 78–85.
- Kovalenko, I. (2021). Podcasts as a tool for developing listening skills in foreign language learning. Scientific Bulletin, 12(4), 56–62.

Отримано: 10 жовтня 2025 р.

Прорецензовано: 22 жовтня 2025 р.

Прийнято до друку: 30 жовтня 2025 р.